

BULETIN ELECTRONIC

N. 38 | martie-aprilie 2018

ENERGIE ȘI BIOMASĂ

CUPRINS

EU4Energy

Guvernul Republicii
Moldova

Empowered lives.
Resilient nations.

Antreprenorii din Cehia și Republica Moldova își unesc eforturile pentru a dezvolta sectorul energiei verzi în țara noastră

Primul forum Moldo-Ceh dedicat dezvoltării sectorului energiei verzi a avut loc pe 19 aprilie la Chișinău. Forumul a lansat platforma de cooperare și schimb de experiență cu actori relevanți din sectorul energiei din biomasă din Republica Cehă.

Experți în sectorul energiei din biomasă, reprezentanți ai companiilor specializate în producerea și promovarea tehnologiilor verzi din ambele țări au discutat evoluția sectorului energiei din biomasă din Cehia și din R. Moldova, prezentat noile reglementări legislative și normative în sectorul energiei regenerabile și eficienței energetice, acțiunile necesare pentru dezvoltarea armonioasă a sectorului energiei verzi în R. Moldova.

"Moldova planifică să utilizeze deșeurile agricole pentru generarea de căldură și electricitate. Republica Cehă are experiență bogată în valorificarea biomasei în scopuri energetice, iar companiile cehe au tehnologiile necesare. Acest context poate crea o sinergie rodnică

și fi un bun start pentru cooperare fructuoasă", spune Pavel Činčera, director BEZK, Republica Cehă.

Un Memorandum de Cooperare a fost semnat de către Asociația Cehă pentru Biomasă BIOM și Clusterul Energiei din Biomasă în cadrul forumului. Memorandumul stabilește domeniile cheie și formele de cooperare dintre ambele entități. *"Internaționalizarea activităților în domeniul biocombustibililor prin schimb de experiență și implementarea proiectelor comune constituie o nouă etapă în dezvoltarea sectorului de biocombustibili din Republica Moldova, aceasta fiind și una din prioritățile Clusterului energiei din Biomasă", a declarat Vladimir Brăgaru, președintele Clusterului Energiei din Biomasă. Clusterul Energiei din Biomasă a fost creat în 2017 cu asistența Proiectului Energie și Biomasă și întrunește, la moment, 23 de membri: companii private, autorități publice, instituții de cercetare, universități, asociații active în sectorul energiei verzi.*

Companiile cehe și-au prezentat portofoliul în promovarea tehnologiilor verzi pe piața europeană: instalații de producere de biogaz și generare de energie electrică și termică, linii de producere de biocombustibil solid, centrale termice pe biomasă ș.a. La rândul lor, companiile naționale active în sector și-au făcut publice realizările de până acum și exprimat dorința de a stabili parteneriate cu întreprinderi cu experiență avansată din statele Uniunii Europene. „Republica Moldova este la etapa de consolidare a pieței biocombustibililor. Colaborarea cu întreprinderile din Cehia din acest domeniu este o oportunitate pentru oamenii de afaceri din țară. Schimbul de experiență cu partenerii din Cehia ne va ajuta să reducă din posibilele riscuri asociate acestui gen de afaceri”, susține Vladimir Vorobiov, producător de biocombustibil din R. Moldova.

Participanții la eveniment au discutat ulterior perspectivele de cooperare în cadrul întâlnirilor de format B2B (Business to Business).

Forumul a fost organizat de către organizația BEZK în cadrul unei activități comune desfășurate cu Proiectul Energie și Biomasă, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Partenerii acțiunii sunt: Ministerul Mediului din Republica Cehă, Uniunea Industriei și Transporturilor din Republica Cehă, CZ sdružení Biom, Asociația Cehă pentru biomasă.

A fost lansat concursul național „Surse de energie regenerabilă”

Elevii din R. Moldova sunt invitați să se înscrie la Concursul Republican „Surse de energie regenerabilă”. Concursul, aflat la a doua ediție, se va desfășura în perioada 20 februarie – 20 aprilie (etapa locală) și 11–12 mai (etapa republicană). La concurs pot participa școlile racordate la sisteme de încălzire pe biomasă din fondurile europene ale Proiectului Energie și Biomasă, precum și elevii din clasele a 7–9-a care studiază disciplina opțională „Surse de energie regenerabilă”.

La etapa locală de concurs, echipele de concurenți vor elabora un proiect la tema energiei verzi care poate cuprinde: prototipuri construite de elevi ce utilizează

sursele naturale de energie, produse video, prezentări publice (individuale sau de grup) de sensibilizare sau de informare, grupuri de inițiativă de promovare a culturii ecologice și de dezvoltare a competențelor în producerea și consumul inteligent de energie ș.a. Lucrările prezentate la etapa locală vor fi evaluate de către un juriu din cadrul instituției de învățământ în baza criteriilor conținute în Regulamentul concursului aprobat prin ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării (nr. 165 din 19.02.2018). Cele mai reușite proiecte selectate (1 pentru fiecare instituție) vor fi prezentate la etapa republicană.

Inovațiile din sectorul energiei verzi au fost prezentate la cea mai mare expoziție de specialitate "Moldenergy"

Agenția pentru Eficiență Energetică împreună cu Proiectul „Energie și Biomasă” au prezentat pe 21 martie situația actuală în domeniul energiei din surse regenerabile în cadrul Expoziției Internaționale de Specialitate "Moldenergy". Experți în energetică, companii și instituții publice ce utilizează energia din surse regenerabile au participat la un atelier de informare, unde au făcut cunoștință cu noile reglementări legislative și proiectele investiționale derulate în sectorul energiei verzi.

Participanții au cunoscut standardele și soluțiile moderne în construcții eficiente energetic și procedura de testare a biocombustibililor solizi în Republica Moldova.

„Construcțiile și securitatea energetică sunt, fără îndoială, barometrul care indică nivelul de trai și gradul de

dezvoltare a unei societăți. Totodată, inovațiile tehnologice au fost din totdeauna un motor de mișcare în sectorul energetic. În aceste condiții, scopul nostru comun este valorificarea resurselor energetice alternative, modernizarea infrastructurii localităților și identificarea noilor soluții pentru consolidarea acestor sectoare ale economiei”, a declarat directorul Agenției pentru Eficiență Energetică, Alexandru Ciudin.

Totodată, AEE și Proiectul Energie și Biomasă au amenajat un spațiu comun în cadrul expoziției, unde prezintă toate noutățile din domeniu energiei regenerabile.

Pe parcursul celor patru zile ale expoziției, 21 – 24 martie, specialiștii din domeniul energetic au răspuns la întrebări legate de proiectele investiționale lansate

în acest sector și a oferit soluții eficiente energetice vizitatorilor .

O altă surpriză pentru vizitatori a fost organizarea unei tombola cu premii. Cei prezenți la expoziție și-au putut testa cunoștințele în domeniul eficienței energetice și surselor regenerabile de energie și primi în dar o lanternă LED.

Expoziția „Moldenergy” a ajuns la cea de-a XXII-a ediție și a adunat peste 60 de companii din Moldova, Germania, România, Rusia și Ucraina, care au prezentat cele mai noi tehnologii de conservare a energiei, instalații termice și de alimentare cu energie, echipamente de condiționare a aerului etc.

Proiectul Energie și Biomasă, etapa a doua, este un proiect realizat în 2015–2018, cu un buget total de 9,41 milioane Euro acordați de Uniunea Europeană și este implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. El continuă prima etapă a proiectului (2011–2014) ce a avut un buget total de 14,56 milioane Euro, oferiți de Uniunea Europeană (14 milioane Euro) și PNUD (560 000 Euro). Partenerul național al Proiectului Energie și Biomasă este Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Reprezentanți ai Clusterului Energie și Biomasă descoperă experiența României în valorificarea energiei verzi

Reprezentanți ai Clusterului Energie și Biomasă s-au aflat în zilele de 26–27 aprilie în România pentru un schimb de experiență cu colegii din Clusterul „Green Energy”, din Brașov. Echipa din R. Moldova a participat la numeroase discuții tematice cu experți români în sectorul energiei din biomasă, inclusiv în subiecte de cooperare și participare în proiecte comune internaționale. Agenda a inclus și vizite la proiecte de valorificare a energiei din biomasă, cum ar fi: plantații energetice; sere de flori, brutării încălzite cu energie verde, clădiri de locuit și spații industriale racordate la sisteme de încălzire pe biomasă.

Clusterul Energiei din Biomasă din Republica Moldova a fost creat în anul 2017, după modelul celui din România, cu asistența Proiectului Energie și Biomasă, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD. Structura este o platformă de discuții și colaborare în

domeniul biomasei și întrunește în prezent peste 20 de membri: companii private, autorități publice, instituții de cercetare, universități, asociații active în sectorul energiei verzi etc. Ca bază pentru crearea platformei a fost luată expertiza Clusterului din România, care a oferit sprijinul necesar: instruirii, schimb de experiență și vizite de studiu.

Clusterul Inovativ al Biomasei Green Energy din România a fost înființat în februarie 2011 și are în prezent 37 membrii, care cooperează și fac schimb de experiență pe segmentul inovațiilor și cercetării. Din cluster-ul din România fac parte, pe lângă reprezentanții economici, administrațiile publice locale, universități, firme de consultanță și instituții care pot să contribuie la obținerea și valorificarea biomasei ca sursă de energie regenerabilă.

Experiența Ecobricheta: Moldova trece la energia verde cu suportul UE

Dacă acum un deceniu, producerea biocombustibilului în Moldova era un domeniu necunoscut, astăzi, cu expertiza și susținerea financiară a Uniunii Europene, acesta este un sector în creștere de mare perspectivă. Întreprinderea „Ecobricheta” SRL, din mun. Bălți este dovada acestui lucru, devenind un producător bine cunoscut de biocombustibil, care reușește să transforme deșeurile într-o sursă de energie verde.

Ecobricheta este cu adevărat o afacere de familie: Ludmila Abramciuc și soțul ei Ivan Damaschin, precum și cei trei copii ai lor – Victor, Cristina și Maxim – toți au contribuit la creștere și dezvoltare. Ghidați de intuiție și simțul afacerii și încurajați de cele văzute în țările membre ale Uniunii Europene, Ludmila și Ivan au învățat să facă bani din deșeuri agricole și reziduuri de lemn, transformându-le într-o sursă eficientă și eco-

logică de energie. “Începutul, în anul 2008, a fost dificil,” își amintește Ludmila, “având în vedere că domeniul era unul nou pentru Republica Moldova, iar oamenii erau foarte sceptici cu privire la încălzirea cu un alt tip de combustibil, având deja acces la gaz sau cărbune.”

“Inițial, distribuiam oamenilor pliante despre această nouă posibilitate de a-și încălzi locuințele, iar ulterior luam legătura cu persoanele care se arătau interesate, le prezentam produsele noastre și le explicam care sunt avantajele încălzirii pe bază de biocombustibil în raport cu gazul natural, lemnele sau cărbunele”, a explicat administratoarea afacerii. “Treptat, gheața s-a spart, oamenii au devenit tot mai interesați de aceste produse, iar noi ne-am extins afacerea. Cantitatea de brichete și peleți pe care o produceam la început într-o lună, acum o facem într-o zi,” a adăugat ea.

Primul utilaj al întreprinderii a fost procurat din Italia, având o capacitate de producere de doar 100 kg de peleți pe zi. Ulterior, cuplul a fost selectat drept beneficiar al Proiectului Energie și Biomasă, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Ei au procurat noi echipamente de producere a biocombustibilului datorită unui credit oferit de acest proiect în sumă de 15 000 EURO cu o dobândă de 0% pe 3 ani. "Acest lucru ne-a ajutat să dezvoltăm afacerea, fiindcă la acea perioadă băncile nu acordau credite atractive întreprinderilor, din simplul motiv că nu vedeau perspective în acest domeniu," a explicat Ludmila. Ecobricheta este unul dintre cei 35 beneficiari ai programului de leasing, finanțat de UE.

Până nu demult deșeurile agricole erau o sursă de poluare a mediului înconjurător, având în vedere că acestea erau arse. Acum, deșeurile sunt în mare căutare, devenind sursa principală pentru producerea biocombustibilului. Întreprinderea achiziționează de la producătorii din regiunea de nord a țării coji de semințe de floarea soarelui și alte tipuri de deșeurii agricole. Cu ajutorul utilajului performant, acestea sunt transformate în brichete și peleți, folosiți atât la încălzirea gospodăriilor casnice, cât și a instituțiilor publice. În prezent, datorită suportului proiectului Energie și Biomasă în Moldova și finanțării UE corespunzătoare, 206 școli, grădinițe și instituții publice au instalat centrale termice pe biomasă și se încălzesc cu energie rege-

nerabilă. Acesta nu doar promovează energia verde, dar și protejează mediul ambiant de efectele nocive ale arderii deșeurilor – un obiectiv intens promovat la nivel european.

Totuși, planurile Ludmilei nu s-au oprit acolo. Ecobricheta a mai arendat recent 65 hectare de teren pentru o perioadă de 30 de ani pe care intenționează să sădească salcie energetică. Aceasta va asigura o bună parte din materia primă necesară producerii biocombustibilului.

Astăzi, după aproape un deceniu de activitate, întreprinderea poate să producă zilnic 20 tone de biocombustibil, ceea ce ar satisface necesitățile de încălzire a 80 de școli. În total, 80% din biocombustibil este achiziționat de gospodăriile casnice din nordul Moldovei, iar 20% de instituțiile publice. În prezent, întreprinderea are contracte de asigurare cu biocombustibil a 20 de grădinițe, primării, clădiri cu uz social.

"Rezultatele obținute până în prezent nu ar fi fost posibile dacă nu am fi beneficiat de experiența europeană în domeniul producerii acestui tip de energie. Am participat la mai multe seminare, unde experții străini ne-au explicat cum trebuie inițiată și gestionată o afacere în domeniul energiei verzi. Ulterior, ne-am convins de acest lucru vizitând mai multe întreprinderi din Polonia. Uneori, banii nu sunt la fel de importanți ca experiența," spune Ludmila.

Chiar dacă și-a majorat substanțial producția de bio-combustibil, întreprinderea cu greu face față solicitărilor, multe dintre care vin din partea consumatorilor casnici, care își înlocuiesc cazanele pe gaz cu cele pe biomasă. În fiecare an, din ce în ce mai mulți oameni se conving de faptul că încălzirea pe bază de biomasă este mai economă, mai eficientă și mai ecologică, respectiv, și cererea este în continuă creștere. "O tonă de brichete costă aproximativ 2400 lei, suficient pentru a încălzi o casă timp de câteva luni, în dependență de temperatura de afară. Astfel, costurile lunare sunt mult mai reduse decât în cazul folosirii gazului, lemnului și cărbunelui," recunoaște Victor Rusu din satul Beliceniei Vechi, raionul Sângerei, care a venit la Ecobricheta să cumpere brichete pentru iarna care vine.

Cei 5 000 m2 de spațiu de producere achiziționați în acest an într-o zonă industrială a municipiului Bălți,

permit întreprinderii să ofere locuri de muncă stabile pentru circa 30 de persoane. "Deșeurile trebuie utilizate în mod inteligent. Procesarea lor oferă, în primul rând, posibilitatea oamenilor de a plăti mai puțin pentru a se încălzi, iar în al doilea rând, o modalitate de a proteja mediul. Pentru noi, asta înseamnă un loc de muncă, aici, la noi acasă," spune angajatul Ecobricheta Alexandru Timoșin.

Ludmila ar vrea să continue să aplice experiența în domeniul energiei verzi în Moldova: "Printre planurile noastre de viitor se numără racordarea la standardele europene în toate domeniile de producție, nu doar în ceea ce privește calitatea fabricării brichetelor, care este cheia succesului nostru. Intenționăm să amenajăm și să înverzim zona în care se află spațiile noastre de producere, să plasăm inclusiv mori de vânt, fie chiar și de dimensiuni mici, sau panouri solare, așa cum

există în multe țări din Europa. Planificăm să transformăm această zonă într-o oază de verdeață, unde este promovată energia durabilă."

Fiind o fire optimistă și energică, Ludmila Abramciuc a reușit să dezvolte o afacere de perspectivă într-un sector nou și necunoscut pentru Moldova. "Dacă stăm pe loc nimic nu se întâmplă. Trebuie să dăm dovadă de inițiativă, să gândim pozitiv și să le oferim celor din jur un exemplu demn de urmat," spune ea.

Ecobricheta este doar un exemplu cum energia verde poate deveni o afacere de succes. Cu suportul Proiectului UE Energie și Biomasa, au fost create 35 de întreprinderi în Moldova care produc și exportă bio-

combustibil. Alte 70 de întreprinderi au fost create independent după ce au fost inspirate de alte exemple de succes. În ultimii ani, Uniunea Europeană a alocat mai mult de 1 000 000 EUR pentru dezvoltarea sectorului de producere a biocombustibilului în Republica Moldova și promovarea energiei verzi, care este acum utilizată de 174 000 de oameni din țară.

Autor: Mariana Tabuncic

Acest articol a fost elaborat cu asistența Uniunii Europene în cadrul Inițiativei EU4Energy. Conținutul este responsabilitatea exclusivă a autorului și nu reflectă sub nicio formă punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Buletinul electronic este produs de Proiectul Energie și Biomasa 2. Proiectul are un buget total de 9,41 milioane Euro, acordat de Uniunea Europeană, și este implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în perioada 2015-2018.

Opiniile exprimate în publicație nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene și al PNUD Moldova

Contacte:

str. Sfatul Țării 29, etaj 3, bir. 304
Chișinău, Moldova.
Tel.: (+373 22) 839985
Tel./Fax: (+373 22) 839983
www.biomasa.md
e-mail: ina.zglavuta@undp.org
www.facebook.com/biomasa.md